Врач канашĕ

Сывă ача – çемье тĕрекĕ

Çемье çавăрнă мăшăр хăçан та пулсан йыш хушасси патне парать. Паллах, çакăн валли малтанах тĕпллĕн хатĕрленмелле. Чылай чухне медицина пĕлĕвĕ çителĕксĕртен тата сыхланмалли мелсемпе усă курма пĕлменрен кĕтмен ача тĕвĕленме пултарать. Çапла вара, çăмăлттайлăха пулаши, çут тĕнчене килмеллескерĕн пурнăçне татма тивет. Тĕнчере ун пеккисен хисепĕ хăрушла пысăк, ача пăрахасси çуратнинчен самай ытларах. Хăш-пĕр пепкене вара ашшĕ-амăшĕ чылай шухăшланă хыççăн çуратма пултарать. Çапах та нумай шухăшлани, иккĕленни пулас амăшне психологи енчен сиен кӳрет. Çавăнпа та мăшăрăн, кайран ӳкĕнмелле ан пултăр тесен, малтанах тĕплĕ шухăшласа хунине нимĕн те çитмест.

Çĕнĕ чун çут тĕнчене килнипе пĕрлех çĕнĕ ĕç, йывăрлăх ума килет. Халиччен пулнă йăла-йĕркесене пăрахăçлама е улăштарма тивет. Е, тепĕр майлă каласан, пурнăç йĕрки улшăнать. Çапах та ашшĕ-амăш тата ача телейĕ – чи пахи.

Çие юлнă тапхăрпа ача çурални кашни çемьешĕнех пурнăçри паллă самант пулса тăрать. Çуралакан ачасен сывлăхĕ вара ытларах чухне ашшĕ-амăшĕ сывă пулнипе, çие юлас тапхăра тĕрĕс хатĕрленнипе çыхăннă. Çак тапхăр йĕркелĕ иртĕр, сывă ача çуралтăр тесен çамрăк мăшăран чылай тăрăшмалла. Тĕслĕхрен, тĕрлĕ поливитаминсемпе минералсене, фоли кислотипе йод препарачĕсене тĕрĕс ĕçмелле.

Çамрăк ашшĕ-амăшĕ ача çураличчен ăçтан ал чи илемли, чи ăсли, чи телейли пуласса шанать. Сывă, тĕрĕс-тĕкел ача, чăнах та, кашниншĕн çапла. Унăн сывлăхĕ вара чи малтан ашшĕ-амăшĕнчен килет. Вĕсем психика тĕлĕшĕнчен сывă, усал йăлайĕркесене хирĕç пулсан, паллах, ыррине çеç шанас килет.

Хăш-пĕр чухне тата шала кайнă чирсем пулас амăшне самай хавшатнă тĕслĕхсем пулаççĕ. Çавăнпа та çие юличчен пулас ашшĕ-амăшĕн медицина тĕрĕслевĕ витĕр тухмалла. Пулас амăшĕн вара хĕрарăмсен консультацине вун икĕ эрне çитиччен килсе тăмалла. Тăтăшах врачпа канашламалла, тĕрĕсленмелле.

Енчен те çамрăк мăшăрăн тĕрлĕ ыйту сиксе тухсан, эсир яланах пирĕн патра тивĕçлĕ хурав тата пулăшу илме пултаратăр. Кунта сире ЧР Сывлăха сыхлас ĕç отличникĕ Н.А. Лобачева тата Г.И. Львова акушер-гинекологсем, çавăн пекех пысăк опыт пухма ĕлкĕрнĕ В.Н. Сергеева, Н.С. Чернова, И.Ю. Еремеева акушеркăсем хапăл тусах кĕтсе илĕç.

Г. ЛЬВОВА, районти тĕп больницăн акушер-гинекологĕ.

Спорт

Виççĕмĕшсем пулнă

Çак кунсенче Шупашкарта Чăваш патшалăх ял хуçалăх академийĕ 75 çул тултарнине халалласа кире пуканĕ çĕклессипе Чăваш Республикинче мала тухассишĕн тата «Хыпар» хаçатăн парнисене çĕнсе илессишĕн йăлана кĕнĕ XIII турнир иртнĕ. Пирĕн районтан ăмăртăва 15 спортсмен хутшăннă. Командăсем вара Мари, Мордва Республикисенчен, Чулхула, Ульяновск, Пенза облаçĕсенчен пулнă – пĕтĕмпе 16 команда. Ăмăртусенче пирĕн районти «Сеспель» предприяти водителĕ Виталий Степанов тата «Ударник» хуçалăхри Геннадий Николаев хăйсен виçе категорийĕсенче виççĕмĕш вырăнсем çĕнсе илнĕ, кубоксемпе Хисеп грамотисене тата медальсене тивĕçнĕ.

Сăн ӳкерчĕкре: Виталий Степанов кубокпа, медальпе тата Хисеп грамотипе.

В. ШАПОШНИКОВ сăн ӳкерчĕкĕ.

Сĕтел çи теннисĕпе – ăмăрту

Декабрĕн 15-16-мĕшĕсенче Çатракасси шкулĕн спорт залĕнче сĕтел çи теннисĕ енĕпе пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан шкулсем хушшинче мала тухассишĕн ăмăртусем иртĕççĕ. Декабрĕн 15-мĕшĕнче пĕтĕмĕшле пĕлӳ паракан тĕп шкулсен, декабрĕн 16-мĕшĕнче пĕтĕмĕшле пĕлӳ паркан вăтам шкулсен командисем вăй виçĕççĕ. Командăсенче 2 яшпа 1 хĕр тата 1 представитель пулмалла.

Призлă вырăн йышăннă командăсем дипломсене, уйрăм участниксем Хисеп грамотисемпе парнесене тивĕçĕççĕ.

Хамăр инф.

Пирĕн пата çыраççĕ

Ырă кăмăллă ĕçченсем

"Районти тĕп больница" муниципаллă сывату учрежденийĕн стоматологи уйрăмĕ уйрăм çуртра вырнаçнă. Шăл ыратсан-тусан кунта килмен çын çук та пулĕ: сывă шăл – сывă организм. Çавăнпа та ĕç кунĕсенче халăх яланах йышлă пухăнать кунта. Пĕрисен шăл кăларттармалла, теприсен – юсаттармалла, ларттармалла. Пĕр сăмахпа каласан, кунта килекен кашни çынăн хăйĕн çивĕч ыйтăвĕ. Каламалла, вĕсене пурне те кунти сывлăх хуралçисем ăшă кăмăлпа кĕтсе илеççĕ, пултарнă таран пулăшаççĕ, чире сирсе яраççĕ.

Мĕн пытармалли, хушăран эпĕ те вĕсем патне пулăшу ыйтма кĕрсе тухатăп. Яланах хавас кăмăлпа таврăнатăп унтан. Ара, шăлсем сана хăйсем çинчен ыратса аса илтермесен пурăнма та аван. Уйрăмах чылай çулсем хушшин пĕр тикĕс пурăнсан!

Акă, нумаях пулмасть каллех вĕсем патĕнче пĕр-икĕ хутчен те "хăнара" пулма тӳр килчĕ. Мĕн тетĕр, тулли кăмăлпа тухрăм вĕсем патĕнчен. Асла ятарлă пĕлӳ илнĕ врач-стоматологсем – хăйсен ĕçĕнче чăн-чăн ăстасем! Пĕр вырăнта чылайранпа ĕçлеççĕ вĕсем, хăйсен ĕçне пĕлсе те юратса пурнăçлаççĕ. Акă, Алина Владимировна Григорьева (**сăн ӳкерчĕкре**) кунта 1995 çултанпа, Галина Николаевна Федорова 1992 çултанпа вăй хураççĕ. Иккĕшĕ те врач-стоматологсем. Вĕсемпе пĕрле ĕçлекен медицина сестрисем те пĕрлехи ĕç çине ырă витĕм кӳреççĕ. Вĕсем: Алина Николаевна Иванова (кунта 1991 çултанпа ĕçлет), Альбина Витальевна Григорьева. Альбина, çамрăк специалист пулин те, тăрăшулăхĕпе палăрма ĕлкĕрнĕ те ĕнтĕ.

Стоматологи уйрăмĕнчи кашни врачпа медсестра пире ăшă кăмăлпа кĕтсе илни – чирлисемшĕн йывăрлăхра пысăк тĕкĕ. Çӳлерех асăннă ырă ĕçченсене манăн шăлсене вăхăтра сыватнăшăн пысăк тав. Вĕсемпе пĕрле ĕçлекен ытти ĕçтешĕсене те яланах ĕçре хастар пулма сĕнетĕп, стоматологи уйрăмĕн ĕçченĕсене пурне те çемьере килĕшӳ, ĕçре ăнăçу, çирĕп сывлăх сунатăп. Сирĕн ĕç ăсталăхĕ çулсеренех ӳссе пытăр!

Район çыннисене вара хам енчен çапла калатăп: шăл чирĕсене шала ан ярăр, шăл тухтăрĕсем патне вăхăтра çитме тăрăшăр. Хăвăра та канлĕ пулĕ, вĕсене те шăл чирĕсене çĕнтерме çăмăл килĕ.

Игорь МАЙКОВ.

Кашмаш ялĕ.

Вулакан пултарулăхĕ

Шăпа

Пусăмра яланах пĕр шухăш:
Мĕншĕн-ха яланах вăл çапла?
Пĕрисем, ав, телейлĕ те савăк,
Тепри хуçăлать асаппа?

Çĕр çинче пĕрре çеç пурăнатпăр
Яланах лайăха çеç кĕтсе.
Уяр çутă кунпа савăнатпăр
Иксĕлми илемпе киленсе.

Анчах çак уяр кун та мăнтарăн
Чуна питĕ асап тепĕр чух,
Хăвна хăв темĕнле сыхласан та
Сывлăхна хавшатать йывăр чир.

Пуçланать вара пурнăç асапĕ,
Ун пек чух питĕ йывăр мана.
Пур çын та, çук, ăна ăнланмĕ,
Ăнланман çынна ма-ха калас?

Эп пĕлеп, пĕчен пулĕ пит йывăр,
Анчах çак мана канăç памасть:
Пĕрле пурнăç çулне суйласассăн
Канăçна çухатмăн-ши кайран?

Телее хăвăнне хăв тупатăн
Кашнинех Турă пӳрнĕ шăпа.
Пĕр-пĕрне лайăхрах ăнлансассăн
Телее шырар мар аякра.

Т. ВАСИЛЬЕВА.

Йӳçкасси ял тăрăхĕ.

Ентешĕмĕре халалласа

«Вăл пĕрремĕш пулнă»

Çамрăк ăрăва тăван ен культурипе тата историйĕпе, хамăр районти паллă çынсемпе çыхăнрах паллаштарас тĕллевпе тата чăвашсен пирвайхи писателĕ, историкĕ, этнографĕ, фольклорисчĕ, пирĕн ентеш Спиридон Михайлович Михайлов (Янтуш) çуралнăранпа 185 çул çитнине халалласа Муркаш администрацийĕн социаллă аталану пайĕ тата Муркашри тĕп библиотека "Вăл пĕрремĕш пулнă" ятпа викторина йĕркелерĕç. Викторинăна шкул ачисем хапăлласах хутшăнасса шанатпăр. Викторина ыйтăвĕсем çаксем:

1. С. М. Михайлов хутла ăста вĕреннĕ?

2. Спиридон Михайлов хăйĕн хайлавĕсене мĕншĕн вырăсла çырнă?

3. Спиридон Михайлов ĕмĕр тăршшĕпе ăçта ĕçленĕ?

4. Çыравçăн хайлавĕсем хăш хаçат-журналта пичетленнĕ?

5. Спиридон Михайловăн тĕрлĕ кĕнекесене кĕртнĕ портретне кам ӳкернĕ тата çак портретăн историне каласа парăр.

6. Эсир Спиридон Янтушăн хăш произведенине вуланă? Пĕр хайлавне туллин уçса парăр.

7. Спиридон Михайлова ытларах мĕнле темăсем кăсăклантарнă?

Хуравсене раштав уйăхĕн 20-мĕшĕччен Муркашри тĕп библиотекăна çитермелле.

Информацисĕр пурăнма май çук

Паянхи кун массăллă информацисĕр пурăнма интереслĕ мар, пачах та пурăнма май çук теме те пулать. Телевидени, радио, Интернет, хаçат-журнал... Вĕсем пулмасан мĕнле пурăнмалла-ха паян? Паян пĕлмелине ыран çеç пĕлсен хăвна пурнăçран юлнă пекех туятăн. Темĕн çитмест пек тата. Ватă çынсем хаçат-журнал вуласах тăраççĕ, радио итлеççĕ. Эпир вара, шкул ачисем, информацисĕр пĕр кун мар, пĕр сехет те пурăнаймастпăр. Мĕн чухлĕ ялапа пулса иртет йĕри-тавра! Пире веçех кăсăклантарать вĕт! Хăнăхрăмăр ĕнтĕ çакăн евĕр пурнăçа.

Тăхтав вăхăчĕсенче те, уроксем хыççăн та эпир шкул библиотекинчен тухма пĕлместпĕр. Тĕрлĕ информаци шыратпăр. Кирлине яланах тупатпăр. Хаçат-журнал, кĕнеке вуласа çеç мар, Интернетпа та, дискемпе те ĕçлетпĕр шкулта. Тавракурăма аталантарма паянхи кун пирĕн шкулта майсем нумай. Çавăнпа та массăллă информаци хатĕрĕсем пысăк шайра пулни пире савăнтарать çеç.

Е. ИЛЛАРИОНОВА, Е. ИГНАТЬЕВА.

Чуманкасси вăтам шкулĕ.

Мода мар...

Çулсем иртнĕçемĕн çын та, йăла-йĕрке те улшăнать. Сăмахăм манăн акă мĕн пирки пыратьха. Çĕр çул каялла çамрăксем пĕрлешнĕ чухне саккунлă йĕркепе çырăннине çирĕплетекен керменсем (ЗАГС) пулман. Чиркӳре пачăшкă венчете тăратнă. Вăхăт иртнĕ май, революци хыççăн, çак йĕркене пăрахăçланă тесен те юрать. Турра ĕненекенни вăрттăн çав-çавах венчете тăнă-ха. Паллах, туй кĕписем те хальхи пек илемлĕ пулман, шурă костюм тăхăннă та ял Совечĕне васканă. Халĕ каллех пулас мăшăрсем питĕ чаплă тумпа, алла çуртасем тытса, Турăран пил ыйтса, чиркĕве каяççĕ. Хăшĕ-пĕри тата, сериалсенчи сăнарсен хăтланăвĕсене ытарайăмасăр, çапла туни пысăк çылăх пулнине чухламасăр, Турă умĕнче ĕмĕр пĕрле пулма сăмах памасть-ши?

Лариса, 21 çулта. Манăн анне атте çĕре кĕриччен унпа Турă умĕнче венчете тăма ĕлкĕреймĕншĕн паянхи кун та кулянать. Мĕншĕн тесен, кайран леш тĕнчере пĕрле пулаймаççĕ, тенĕ Турă кĕнекинче. Çавăнпа мана анне юратнă çынпа венчете тăма хушать.

Витьăпа Надя. Эпир туйччен венчете тăнă, çавăнпа та ытти çемьере те çавнах сĕнесшĕн. Вара çемьере телей, пурлăх пулĕ. Чăн çемье – пĕрпĕрне ăнланни, юратни. Çакă – Турă умĕнче татнă сăмаха пурнăçлани.

Çапла шутлаççĕ паянхи çамрăксем. Чиркĕве кайса Турă умĕнче венчете тăни мода хыççăн кайни мар, çемье пуласлăхĕшĕн шутлани.

Инна ЯШКОВА.

Пĕлтерӳсем. Объявления

15 декабря в РДК Ульяновская обувная фабрика проводит расширенную продажу обуви из натуральной кожи.

Ильинское лесничество Опытного лесхоза проводит лесной аукцион по продаже леса на корню, который состоится 14 декабря 2006 года 10 часов в конторе Ильинского лесничества. По вопросам приобретения обращаться по телефону 2-19-94.

Администрация опытного лесхоза.

Моргаушский почтамт УФПС ЧР филиала ФГУП «Почта России» выражает глубокое соболезнование оператору связи Моргаушского почтамта Ю.П. Кузьминой по поводу смерти **ОТЦА.**

ГУП ЧР "Моргаушский издательский дом"
Моргаушская районная газета
"ÇĔНТЕРӲ ЯЛАВĔ"

УЧРЕДИТЕЛИ:
Министерство культуры, по делам национальностей, информационной политики и архивного дела Чувашской Республики.
Государственное унитарное предприятие Чувашской Республики "Моргаушский издательский дом".

Директор-главный редактор
А.И. ТИХОНОВ.

АДРЕС: 429530, Чувашская Республика, село Моргауши, улица Мира, дом 9.
ТЕЛЕФОНЫ: директор-главный редактор - 2-11-36, заместитель главного редактора - 2-12-82, бухгалтерия - 2-11-35, отделы: общественно-политической жизни, социальной жизни - 2-12-82, сельского хозяйства - 2-11-38.
E-mail: morpress@cbx.ru

Газета зарегистрирована управлением Федеральной службы по надзору за соблюдением законодательства в сфере массовых коммуникаций и охране культурного наследия по Приволжскому федеральному округу. Свидетельство о регистрации СМИ ПИ № ФС 18-2329 от 15 августа 2005 года.

Газета выходит на чувашском языке по средам, субботам.
Печать офсетная,
объем 1,0 п. листа. Тираж 3364.
Материалы на правах рекламы публикуются под знаком Р или рубрикой «Аталану çулĕпе».
Время подписания в печать в 17 час. 20 мин.,
подписано - в 17 час. 12.12.2006 г.
Заказ
Дежурный по номеру
БЕЛОВ А.П.
ИНДЕКС ИЗДАНИЯ: 54822.

Номер набран и сверстан в ГУП "Моргаушский издательский дом", отпечатан в типографии ГУП "ИПК "Чувашия": 428019 г. Чебоксары, пр. И. Яковлева,13. Качество печати соответствует оттискам, предоставленным редакцией.